

Állásfoglalás a közbeszerzések helyzetéről

Budapest 2008. január 10.

A Magyar Posta Zrt kerékpár beszerzésével, a Miniszterelnöki Hivatal által megrendel tanulmányokkal, valamint a kórházi székrek esedékes beszerzésével kapcsolatban megjelent hírekre reagálva **a Transparency International magyarországi tagozata felhívja a döntéshozók figyelmét a hazai közbeszerzési rendszer visszásságaira, arra, hogy mind a szabályozás, mind a gyakorlat alapjaiban ássa alá a közbeszerzések tisztasága iránti bizalmat..**

A közbeszerzések célja, hogy a közpénzek a közérdeknek megfelelően kerüljenek felhasználásra, azaz jó minőségű szolgáltatást alacsony áron vásároljunk. **Független elemzők szerint a hazai közbeszerzéseknek csak 10%-a zajlik teljesen szabályszerűen.**¹ A források nem megfelelő felhasználása mögött a klasszikus (kenőpénzes) korrupció mellett kölcsönös szívességek hálózata, szakszerűtlenség, túlszabályozás, egyéni részrehajlás, valamint nem megfelelő stratégiai tervezés is állhat. A rendszerszerű korrupció 20-25%-kal drágítja meg a beszerzéseket, és gyakran rossz minőségű, szükségtelen termékek és szolgáltatások beszerzését eredményezi².

A Transparency International Magyarország kutatásai alapján **a magyar közbeszerzési törvény**

- **túlszabályozott, így kiskapukat rejt;**
- **sok kivételt tartalmaz, ami a szabályozás megkerülését eredményezi;**
- **az üzleti titok fogalmának homályos megfogalmazásával visszaélésekre ad alkalmat;**
- **jogorvoslati rendszere nem működik hatékonyan.**

2006-ban közbeszerzések útján 1 700 md forintot szerződtek központi közigazgatási intézmények és önkormányzatok mintegy 5000 eljárás keretében. A tavalyi visszaesés után 2008-ban az uniós források felhasználása során várhatóan újra emelkedik a közbeszerzések összértéke és a közbeszerzési eljárások száma, ezért fokozott figyelmet kell fordítani az eljárások szabályszerűségére és hatékonyságára mind központi, mind a helyi önkormányzatok szintjén.

A Transparency International Magyarország javaslatai:

- egyszerűsíteni kell a közbeszerzési törvényt, ugyanakkor alkalmazását sokkal erőteljesebben kellene érvényre juttatni és figyelemmel kísérni;
- amint ez megtörténik, törekedni kell a szabályozás stabilitására. A törvény – eddigi gyakorlat szerinti – gyakori módosításai a jogbizonytalanságot eredményezik;
- ki kell iktatni a törvényből a jelenleg benne lévő ésszerűtlen formai és anyagi követelményeket, amelyek gyakran ahhoz vezetnek, hogy a szerződő hatóság ésszerű és tisztességes indokok nélkül kizárja az ajánlattevőket a versenyből, a versenykorlátozás elkerülése érdekében indokolt a törvény ezen rendelkezésének a felülvizsgálata;
- kizárólag olyan cégek nyújthassanak be közbeszerzési ajánlatot, amelyek szigorú etikai kódex-szel rendelkeznek;
- a közbeszerzési eljárást sikertelennek lehet nyilvánítani, ha az ajánlatkérő felettes hatósága visszavonja a pénzügyi támogatást. Ez széleskörű visszaélési lehetőséget teremt a hatalom számára. A törvénynek nem szabad megengedni ezt – a társaságok egyikének kedvező – visszaélési lehetőséget
- fejlesztendő a közbeszerzési eljárások monitorozásának rendszere;
- a Közbeszerzési Döntőbizottság függetlenségének garanciáit meg kell erősíteni;
- tanácsos lenne a jogorvoslati fórumok számát csökkenteni, és megadni nekik a szükséges anyagi támogatást a vitás kérdések gyorsabb rendezése érdekében.

A közbeszerzések tisztaságát elősegítendő a Transparency International Magyarország együttműködve a Hungarian Business Leaders Forummal megkezdte az ajánlatkérők és ajánlattevők korrupciótól való tartózkodását szolgáló integritási szerződés kidolgozását, és a tendereljárás civil monitorozási

¹ Freedom House: Nations in Transit 2006

² //http://www.transparency.org/global_priorities/public_contracting

feltételeinek megteremtését..

Transparency International Magyarország

A Transparency International (TI) nemzetközi nem-kormányzati szervezet, melynek célja a korrupció-elleni küzdelem, a tiszta és elszámoltatható viszonyok megteremtése a közpénzek felhasználásában. A TI tevékenységének fókuszában kutatások kivitelezése, ajánlások megfogalmazása áll, munkája során a TI együttműködik az üzleti és a kormányzati szférával, a civil társadalommal, nemzetközi szervezetekkel, és más, a korrupció elleni küzdelemben fontos szereplőkkel. A TI nem folytat egyedi korrupciós esetekkel kapcsolatos nyomozásokat.

A Transparency International magyarországi tagozata 2006 októbere óta működik alapítványi formában. A szervezet célja a korrupció visszaszorítása az átláthatóság elveinek érvényesítése, valamint a társadalom korrupcióval kapcsolatos tudatosságának és azzal szembeni ellenállásának növelése által.

Elérhetőség

Levelezési cím: EMLA, 1079 Budapest, Garay utca 29-31.

Telefon: 06 70 409 7273

Fax: 06 1 352 9925

E-mail: info@transparency.hu

www.transparency.hu